Elogium LINNARTI TORSTENSONII tumulo dicatum.

HOLMIÆ,

Ex Officina JANSSONIANA,
ANNO cIↄ Iↄ CLI.

HIc est, irato qui Svecica fata deosque
Opposuit Marti, secumque in prælia duxit
Fortunam, CHRISTINA, *Tuam: cladisque pudore*
Ingentes animos ac arma potentia solvit.
Hunc, per commissas acies modo jussa ferentem,
Vimque suam, modo munitis expellere clausos
Tentantem castris, non sustinuere virorum
Robora, non vallum, non ferreus arcuit imber.
Idem, quam placidus victor, quam svavis amicus!
Stabat composito tranquilla modestia vultu,
Verbis, plena fides, & solum fortis in hostem
Dextera, pacandis spes haud instrenua rebus.
Post patriam meritis impletam, laudibus orbem;
Post titulos & bella suis inscripta trophæis,
Nunc corpus tumulo, mentem super astra locatus
Cœlesti æternos agitat de Pace triumphos.

TORSTENSONIAM Gentem, antiquis apud Suecos titulis Equestrem, primus in altiorem nobilitatis gradum extulit LINNARTUS: Comitis dignationem, ob rempublicam sæpe fortiter fideliterque administratam, judicio & indulgentia CHRISTINÆ Reginæ adeptus. Huic, ut in summis non modo suæ ætatis, sed omnis ævi imperatoribus numeraretur, præter naturalem ingenii ad ardua facti dexteritatem, disciplina Maximi Regis, GUSTAVI ADOLPHI auspicium fortunamque contulerat. Sub ipsa enim adolescentiæ initia in tanti Principis obsequio, mox & in commilitio esse cœpit: bellique, quod tum in Livonia acerrimum gerebatur, rudimentis induratus, ab infimo ordine ad Tribunatum processit. neque mutavit nomen, cum postea bello Germanico, vi muneris ampliore, rei tormentariæ curam gessit: Regi suo in dies carior, & jam inter eos æstimatus, quos in omnia promptos, & ingentis fati, quo tum res agitabantur, capaces ministros, Fortuna Sveciæ, adornasse videbatur. Audita non semel vox est Regis, familiari sermone, TORSTENSONIUM inter paucos imperatoriis curis parem destinantis. Quod ille sive judicium sive præsagium, quanto virtutis gloriæque successu impleverit, ab eo potissimum tempore repetendum est, quo, post cetera militarium officiorum operumque decora, summæ rei cum imperio præfectus,

concuſſam morte illuſtrisſimi Ducis BANERII & labantem fortunam belli, ſuo adventu immane quantum recreavit. Habuit ille annus(â quo hunc decimum numeramus) miras incerti Martis, ac pænè inauditas tam longo bello vices. Paulo enim ante, BANERIUM ſua felicitas videbatur vocaſſe ad occaſionem patrandi operis, quale nullius ævi hiſtoriæ memorant: ut Cæſarem, cum universa aula, Imperiique Proceribus, comitia Ratisbonæ habentes, ex vrbe ad vim ſubitam & ſtrenuam nondum ſatis inſtructâ, vel in fugam exigeret, vel in triumphum educeret. Mox ad alia inde non ſine incommodo digreſſum, tacitis veluti pasſibus mors pone conſecuta, hoſtibus non modica gaudiorum & ſucceſſuum materia fuit. Ejecta pasſim locis opportunis, præſertim per Saxoniam, Svecorum præſidia: amiſſa ſimili fato Sileſia: neque Gorlicium, caput rerum noſtrarum in Luſatiâ, ſingularis Wanckii, ſumma ope propugnantis, virtus tenuit: Guelferbyti vero obſidionem, tanto temporis, ſumtuum, laborum, hominum impendio hactenus tractam, coortum inter obſeſſores ex æmulatione certamen, ac diſſociatæ ſubinde federatorum vires diſſolverunt. Inſtabat hoſtis impetu, conſilio, virtute: atque in disſidia ducum, & querelas militum intentus, ſuam occaſionem ex adverſis noſtris ſtrenue ac feliciter conſectabatur. Inter quæ TORSTENSONII è Svecia adventantis, primo nomen, mox præſentia illum rerum curſum,

sufflaminavit; Fortunamque, nescio quid transfugii simulantem, in partibus, nec invitam, retinuit. Compositis enim & instauratis, quæ turbata erant in exercitu & apud socios, quaqua progressus est, terrorem, fugam, vulnera in hostem tulit: receptis, & in ditionem vi metuque subactis plurimis oppidis locisque opportunis: in quibus Glogovia, situ, opere, præsidio munitissima vrbs, intra unam & alteram horam expugnata, ingenti armorum annonæque abundantiâ, merces & instrumentum festinantis ad novas subinde victorias belli fuit. Idem impetus Schweinicium domuit: nequidquam prævertere tantam celeritatem auso Principe Lavemburgico. Qui cum egregia militum tuendæ Silesiæ impositorum manu, victoribus illatus, fœdissimæ cladis & captivitatis suæ (in quam sequebantur ducem, præter legatos plerosque & tribunos, duo amplius armatorum millia, magnusque signorum numerus) unicum solatium habuit, maturatam intra paucos dies ex vulneribus mortem. Vix tertius agebatur mensis, & Silesiam ferme omnem armis metuque tenebat TORSTENSONIUS. Unde in Moraviam improvisus divertit, atque caput regionis Olomucium oppugnare adortus, impetu fortunaque sua tantopere præfectum loci exterruit, ut obsidentium vim ultra paucos dies sibi sustinendam non putaret, dederetque, irreparabili in posterum jacturâ, vrbem omni copia militaris apparatus, commeatuum, divitiarum

abundantiſſimam, bellique, ut ſic dicam, integri comparandi gerendique officinam. Tum vero, irritata tot adverſis hoſtium virtus, reficiendis rebus majore auſpicio ac intentioribus curis incubuit: novamque belli apparatisſimi molem, Archiduci Leopoldo Gulielmo, auctoritatem aulæ & dignationem Cæſaris ad exercitum laturo, commiſit. Exacta igitur non inſtrenuis laboribus æſtas; nec alio tamen eventu, quam ut Sveci parta per Sileſiam & Moraviam pleraque retinerent, & mox ſupplementis novato exercitu, inſigni accesſione augerent, hoſtemque, poſt crebras velitationes & levia certamina, ſolutasque velut in vicem, hinc & inde, obſidiones, in Miſniam ad fatales Lipſiæ campos pertraherent. Inter cruentisſimos belli Germanici dies, altera illa Lipſienſis acies fuit. Utrimque ſummis viribus pugnatum, utrimque ſiniſtrum cornu inclinatum; ducum quoque, ab utraque parte nihil non conantium, æquata pericula: TORSTENSONIUS ictu tormenti proſtrato equo, tanquam è mortuis ad conſummandam victoriam ſurrexit: Archiducem contra fortunam ſpei inſiſtentem, jamque ab exercitu deſertum, exigua fidisſimorum manus, è circumſtantibus hoſtium gladiis ægre eripuit. Venerunt in manus TORSTENSONII, præter impedimenta & omne inſtrumentum caſtrenſe ac imperatorium, ducenta circiter ſigna: nec multo poſt, accesſio victoriæ, Lipſia fuit, repetita à prælio obſidione

ad

ad deditionem compulſa, operibusque & apparatu Sveticæ his locis militiæ caput eſſe juſſa. Inſequente anno, commutata belli ratione, Galaſſius TORSTENSONIO oppoſitus, à probata ſibi unice militandi conſuetudine non diſcesſit: ſuper inſitam cunctationem, ingentis conſilii ratus, fatigare & detinere hoſtem, cujus invicta prælio virtus, & penetrabilis urgendo bello impetus eſſet. Verum TORSTENSONIUS, in conſpectu hoſtis, ſemper è propinquo, quatenus tuto licuit, aſſectantis, circumferre arma & terrorem per Bohemiam, Sileſiam, Moraviam: exſcindere caſtella, occupare præſidiis vrbes & connectere; ſubvenire obſesſis, nihil apud hoſtes quietum pati; excurſionibus interiora Auſtriæ territare. Huc enim animum fortunæ publicæ ſenſu penitus imbutum, perpetuus, & naturalis, ut ſic dicam, ſtimulus incitabat: hoc belli caput, & regimen rerum; hinc finem armis, hinc paci auſpicia petendum: &, munito jam aditu, proviſisque in proximo ſubſidiis, ut primum ſe præberet occaſio, redordiendam, quà fata monſtrarent, viam. Equidem, quantum faveret votis, pro pace publica rite conceptis, Fortuna aliquantiſper in occulto tenuit: donec diſtractum bello Danis inferendo TORSTENSONIUM, confectis proſpere celeriterque rebus, poſt octavum menſem, in priorem arenam reſtitueret. Gallaſſius enim, ſerus Daniæ auxiliator ſubmiſſus, cum ad propiora revocaretur pericula, à TORSTENSONIO, neque

in agmine, neque collatis poſtea apud Bernburgum caſtris ſe expedivit, quo minus in illa concluſione, & tentata ad extremum fuga, nobiliſſimus exercitus propemodum internecione deleretur. Rarum abſque decretorio conflictu decus, & opportunum augendis TORSTENSONII adoreis, ex eo hoſte, cui tantum hactenus ſua calliditas placuerat. Hac accepta clade, Cæſarei in Bohemia reparando bello, quanta unquam contentione, incubuerunt. contractæ undique cum eximiis ducibus, copiæ: quas delecta Bavarici militis manu Werdanus auxit. Hatzfeldio, cujus inſignis ea tempeſtate militaris fama, ſupremum in omnia regimen datum: præclare deſtinatis, quæ in rem erant, ſi cum alio hoſte negotium fuiſſet. At vero generoſum TORSTENSONII animum, tam bene conſtitutæ Cæſarei exercitus opes, ad fortia conſilia, potentibus ultro irritamentis accenderunt. vno eodemque tempore Danica, quibus ſtrenuæ efficaciæ virum Helmum Wrangelium diſcedens ipſe præfecerat, moderatur conſiliis, inſtruit viribus, munit ſubſidiis: & Bremenſe bellum Königsmarckio, expeditæ in omnia virtutis fortunæque Duci, conficiendum tradit: & in Bohemiam ad Cæſarianarum robur partium feſtinat; certus, prælio decertare cum reſiſtentibus, aut, ſi certamen detrectetur, promotis ſignis bello ſedem apud intacta Danubii firmare. Provenere, quæ prudentibus deſtinata votis erant, omnia: Fortunâ, magno quidem

quidem pretio, sed ingentes victoriarum fructus Svecis vendente. Iancoviensi quippe prælio, quidquid laborum, conatuum, discriminum, virtus humana capit, tota die sustinendum fuit, antequam debita TORSTENSONIO victoria obtineri potuit. Hæc ultima, de septem majoribus pugnis, ab initio Svecicorum in Germaniâ armorum, usque ad constitutam publice pacem, pugnatis, exercitus hostium magnificentissimi vires vel absumsit, vel in ditionem victoris redegit. Hatzfeldius, cum quinque summis militiæ præfectis, captus; Gœtzius, occisus, haud obscura ceteræ cladis argumenta sunt. Quanquam longe nobiliora victoriæ præmia putari debent, patefactus in Austriam aditus: pressus servitute Danubius, quâ parte hactenus munimenta & claustra imperii ostentaverat: terror ad portas Viennæ prolatus; & in oculis vrbis dominæ omnia prædæ ac direptui habita. Quantum ille annus ad summam belli profecerit, ne hostes quidem diffiteri poterant. Et quis fuisset procurrentis fortunæ impetus, nisi TORSTENSONIUM, occupatis jam passim locis opportunis, ad majora paratum, pertinacior apud castellum Brunnense morbus attinuisset? Quo factum, ut obsidio difficillima, Ducem omnia inspicere, omnia exigere & urgere solitum nimis quam desideraret. Neque tamen interea minus militiæ tam felicis strenuitas, expetitis pridem destinato consilio locis pervagata est. Cumque nova belli ratio in Bohemiam

 revo-

revocaret TORSTENSONIUM, & ſubinde, ingraveſcens valetudo, vacationem ei militiæ, & reditionem in Patriam, tandem impetraret: non diſceſſit tamen ab exercitu, donec, perarmatis denuo inſtructiſque copiis, deſignatis locis, diſpoſitis conſiliis, formidabilem hoſti & nulli non magno operi parem apparatum, cum fortuna partium, ſucceſſori Carolo Guſtavo Wrangelio, vices imperatoris pridem ſtrenue functo, tradidiſſet. Tanti civis reditum, nunc quoque celebrat Svecia, fauſtiſque ominibus & bonis recordationibus, duraturæ cum æternitate rerum pietatis ſtudium explere geſtiens, captas vrbes, ſuperata pericula, conſerta prælia, modo in cumulum, modo in ſeriem, colligit, explicatque: hæc ſibi gaudia, hæc liberis poſterisque ſuis exempla, dulciſſimo annalium genere, in animis & conſcientia victoris populi conſecranda judicat. Una omnium communis vox auditur: Hic eſt ille, qui Magni Regis contubernio æſtimatus, inter Herois magiſtri victorias ad tutelam patriæ ſuccrevit: hic ſuboli noſtræ in agmine dux, in caſtris doctor, in acie commilito, ubique civis, ubique pater fuit: in hujus oculis generoſa vulnera meruiſſe, ſanguinem & ſpiritum profudiſſe, optimum pro republica augurium duximus: hujus merita, in fatis noſtris; manubiæ, in tropæis, inextinctâ claritudine effulgebunt. Perſonabant ejuſmodi acroamate viventis etiam TORSTENSONII aures, famâque ſui cogebatur vel eo no-

mine

mine frui, quod civibus ſuis illam panegyrici concentus voluptatem invidere non audebat. Sed, poſtquam vivendi finem fecit, neſcio quo pacto & ſtudioſius inclamantur, & jucundius audiuntur, profectura deinceps cum ſæculis orbe toto præconia, quibus interim per ſollenne officium, gloria funeris, & monumenti perennitas exſtructa eſt. Quorum induſtria, domi & circum finitima, quamvis magnis operibus, eniteſcit, ſcriptorum ingenio, favore amicorum, beneficio exquiſitorum varie monumentorum opus habent, ut famam nominis ſui immortalem faciant. Suecorum arma, nobilior pars orbis, diverſo nomine ad ſe pertinere putavit: atque in ſuas memorias retulit. Plenæ Gothicis nominibus tabulæ Rerumpublicarum; plenæ imaginibus Arctoæ virtutis ac ſimulacris, provinciæ: plenæ miraculis ſummorum Principum GUSTAVI ADOLPHI & CHRISTINÆ, literæ omnes hiſtoriæque, & ſunt jamjam, & magis erunt deinde; cum debita tantis rebus commentatio, interioris gravioriſque prudentiæ genium, novo huic & pæne adhuc ſtupenti ad ſua fata ſæculo familiarius conciliaverit. Extabit ergo ſemper in illis titulis laus ac fama TORSTENSONII, & hæc laudis famæque ſumma: quod duorum Principum, quibus nihil majus univerſitas rerum vidit, graſſanti ad ſublimia virtuti fortunæque, per omnia amplisſimi obſequii atque miniſterii munia ſuffecerit. Qui hoc dixerit, omnes ingenii dotes, omnes

animi artes dixisse intelligitur: quibus primæ sortis viros, Deus, à se adornatos, Principibus instrumenta imperii, nationibus ornamenta sæculi commodare solet. Hic commendationis humanæ apex, hæc genuina Heroum dignitas: ultra quam non ascendunt, qui ex hominibus Deos facere conati, si historiam profitentur, mendaces; si rhetorum & poëtarum consuetudinem obtendunt, otiosi ac ludicri deprehenduntur. In TORSTENSONII certe laudibus, si quis has instituat stilo signare, parum decore, opinor, extaret, quidquid in umbra natum, Martii hujus campi lucem reformidat, & à gravitate ac modestiâ castrensis disciplinæ in diversum abit. Etenim, ut parem tantis rebus moliendis efficiendisque indolem; ut felicitatem, & felicitatis comites an duces, prudentiam, industriam, fortitudinem, justitiam; ut administras harum virtutum reliquas, nobilitate præcipuas, numero plurimas, intelligat sæculum, admiretur posteritas, nullis opus est artificum inventis: non magis utique, quam ad demonstrandum solem lucernâ indigemus: sola est, unde, quidquid hoc est muneris, expectari debet, simplex & ingenua commemoratio vitæ, sic omnigena laude, tanquam proprio lumine collucentis. Sive enim summa nobiscum fastigia rerum sequaris, nihil deerit ad æstimandam non fallaci mensurâ invicti Herois magnitudinem: sive in singula juvet potius inspicere, operum rationes & caussas persequi, nullo certius documento, quam

pateat

pateat ample nativa virtutis majeſtas, quamque aſcitum refugiat decus, judicabitur. Sunt equidem magni ſæpe homines, quorum facta, pro eventu, veluti confertim offuſo fulgore, in oculis populorum mirifice coruſcant: præſertim in bello, ubi virtutum nomina potius, quam ingenia æſtimantur. Rariſſimi decoris illa laus eſt, quæ animum bonis artibus ſerio compoſitum, ad incorruptam præclare agendi conſvetudinem, interiore quodam motu ciet temperatque. In TORSTENSONIO, cum immensum præſulgeat clariſſimorum magnificentia operum, plus admirationis habet indoles & ratio auctoris: qui fortunam conciliare ſemper, quam tentare maluit. Quo factum eſt, ut diſſociabiles laudum tituli, fiducia & conſilium, pari ſemper paſſu profectuque, vel incederent ad proviſa, vel procurrerent. Negotiorum naturas nemo inſpexit penitius; tractandi vias, nemo expedivit celerius: cumque aliorum ſententias nunquam non exploraret, propriâ ipſe difficillimis quibuſque rebus ſolertiâ ſuperfuit. Quantam curarum molem unus ſuſtinuetit, nemo ſuſpicari poteſt, niſi qui Germanici belli magnitudinem, acerrima domus Auſtriacæ conſilia, nec minores quam pro ingentibus propoſitis opes; tum Sveticarum eo tempore partium, diſtributas regionibus, diffuſas federibus, connexas utilitatibus vires, in numerato habet. Provinciarum regimen, præſidiorum neceſſitates, ſociorum commoda, copia-

 rum

rum ſupplementa, annonæ ſubſidia, modo in has, modo in illas partes, varie diſtrahebant animum, nihil ſibi negligere, nihil hoſti concedere ſvetum: cumque tantis ab aulâ intervallis, pleraque pro re & tempore tractanda eſſent, non minus interea domum reſpicere, mentem ac rationes publici ſummique conſilii, divinandi ſollertia aſſequi, regiasque utilitates congruentibus exacte obſequiis propitiare, primum in omnia auſpicium erat. Atque ſi vera rebus vocabula ponimus, non unius belli, ſed multorum inſtar habuit, in tot duces, exercitus, provincias ab uno emanans capite proviſio. In qua tantum fuit cœleſtis cujusdam induſtriæ, ut neque ab arcanis Fortunæ propoſitis, neque à commiſſa ſibi reipublicæ ſalute gloriaque, neque ab optimis perficiendi rationibus, providentiſſimus imperator uſquam deverteret aut aberraret. Prodigii ſimile fuit, tot laboribus ſufficere virum creberrimâ valetudine debilem, defectumque pæne artuum robur, ſolâ firmitudine animi ſuſtinentem. quem propterea, ante experimentum imperatoriæ virtutis non defuerunt, qui vulgaribus dicteriis contemnendum putarent. Sed conſtabat ratio conſilii, Sveciæ, nunquam felicius ſuis incrementis obſecutæ, quam cum TORSTENSONIUM, incommoda valetudinis nequicquam cauſſantem, è patria, non multo ante repetita, in expeditionem tantæ mittentibus & miſſo gloriæ futuram perurgeret, atque in ea, uſque ad demonſtratum divinitus articu-

ticulum temporis dilato vacationis desiderio, retineret. Evolvantur annales, replicentur militares sæculorum memoriæ: quis unquam dux, prospera valetudine & viribus corporis, in bello non minimum pollentis, præcellens, majora vigoris, efficaciæ, celeritatis documenta dedit? Dixeris, lectum ejus, plura aliquando diligentiæ specimina, quam aliorum castra & campos, habuisse. Itaque, non jam deminuit ea res, sed auxit viri admirationem: magnusque apud hostes, venerandus inter suos TORSTENSONIUS, incorrupta ubique auctoritate famaque perviguit. Efficaciora sunt omni commendatione, testimonia hostium, in literis, in sermonibus, in consiliis, hunc vigilem, hunc acrem, hunc vi astuque juxta impenetrabilem, metuentium simul & laudantium. Et quam parum absuit, quin accederet ille affectus, cui nullus inter arma locus vulgo relinquitur? Certe, quin generosissimus quisque hostium, aut aliquo virtutis sensu præditus, mansuetudinem TORSTENSONII victis semper paratam, nec in medio armorum cursu incompertam, amaverint, dubitatio pridem argumentis etiam in vulgus notis, exemta est. Id ego præclarissimum laudis militaris genus reor, iram certaminis, libidinem gladii, licentiam temporum vincere: hoc est, immodicis, modum; infinitis, limites dare; bellorumque inhumanam feritatem, æquitatis & juris temperamento coërcere. Hæc certissima animi ad præclara nati fides, hæc vir-

tutis non simulatæ tessera, hoc prudentiæ generosioris rarum sed verum pignus est. A quibus titulis longe absunt, qui jus sceleribus datum inter ornamenta belli numerant; neque rationem armorum in hostico reddi, præferociter arbitrantur. TORSTENSONIUS nullum parcendi prætextum neglexit: præter debitum imbelli ætati & sexui favorem, nunc virtutem, nunc miseriam hostis, in occasionem, nec clementiæ tantum, sed beneficii trahens: relictis post se subinde iis moderationis vestigiis, quæ nec socios sociis, amicos amicis, inter bella hodie æquo videas animo debere. Quis miretur, exemplo ducis tam notabili & perpetuo, insinuatum animis militum amorem veteris disciplinæ? quam nostra ætas, postquam arte bellandi omnia sæcula vicerat, primùm per fiduciam neglexit, mox per incuriam perdidit. Accessit amor imperatoris, longe efficacior recti moris magister, quam metus & terror, cujus aciem præfracta peccandi consuetudo pridem hebetavit. Et supererat sane TORSTENSONIO, quidquid ad promerendam militum voluntatem vel ingenii, vel artis, vel fortunæ, conferri potest. Alloquio comis, aditu facilis, aspectu jucundus, desideriis militum ope, solatio, beneficio consulebat: incolumitatem eorum à periculo, corpus ab injuria & inopiâ, incredibili solicitudine vindicabat: testis præclare factorum incorruptus, laudator virtutis ingenuus, instigator meritorum munificus:

cus: pater castrorum, commilito exercituum. Cui, dum vicem reddere, commune militi cum legatis præfectisque studium est, nullus ignaviæ, nullus proterviæ locus relinquitur. Longe ducibus æmulatio & simultas: cujus semina, nunquam fere militaribus animis ac temporibus desunt. Caritas imperatoris, gratias, amicitias, necessitudines inter præstantes viros serentis conciliantisque, omnem discrepandi occasionem impetumque absumserat. Æquum se omnibus præbendo, quia partibus nunquam accessit, partes sustulit. Hinc tam æqualis militiæ tenor, tam conspirans pro gloria nominis Svetici studium, tam ordinatus congruensque operum ac victoriarũ contextus. Vincebat hoc tempore Svecia numero & præstantiâ ducum, quidquid est in orbe toto bellicosarum nationum. Sed, si defuisset, qui tam excellentes naturas ad se inuicem & ad rempublicam temperaret accommodaretque, fortasse impedimentum inde verius, quam auxilium gerendis rebus existere poterat. Quid in minore numero, aliis hodie usu venerit, domestico ipsorum judicio arbitrioque vel declarari vel premi satius est, quam nostrâ oratione præcipi. Apud veteres, Græcia certe, quo tempore summi bello viri numerabantur, sibi plus negotii, quam hostibus creavit: non facile repertis, qui inter se con-concederent. In regno firmioribus quidem vinculis virorum armorumque robur videas colligari: sed, agente procul rege, non dispar fere peri-

 culum

culum imminet. nisi quod singularis exempli auspicio fortunaque, REGINA Svecorum paternæ militiæ majestatem, vim, disciplinam, concordi fortium ministrorum operâ, eo usque potenti auctu provexit, donec non invictum modo sed tremendum hostibus robur, ad emerendam, quæ desperata propemodum erat, tot populorum pacem, ematuruisset. Dignissimi consiliis fatisque Regiis obsequii gloriam, in tanto opere, TORSTENSONIUS tum aliis nominibus, tum vel maxime, quo dixi, retulit: quod tot tantorumque bellatorum excelsos & magnis animis innasci solitos spiritus, in militię usum ac ordinem, suâ auctoritate, humanitate, sapientia, quasi optabilibus vinculis, sic adstrinxit continuitque, ut nullum nisi ex æmulanda virtute certamen, inter ipsos emicaret; nulla sociandis curis & laboribus mora intercederet; nulla festinandis & copulandis armorum successibus tristitia obtrectaret. Præterquam enim, quod naturali quodam bono, in omnia famę gratiæque ornamenta valebat: nemo repertus est, qui eum peritia belli, aut dispositione consiliorum anteiret. Comitabatur ergo imperium ratio: neque molesta videbantur jussa, quibus prudenter contradici non poterat. Licet venerari tabulas mandatorum circum absentes dimissas, aut præfuturis magnæ rei datas; tanta comprehensione rerum, tanta momentorum explicatione, ut non tam agenda præscribi, quam agendi sapientiam communicari diceres. Tam

accu-

accuratos viri mores, non poterat non amare. Fortuna, siue potius, auctor & fortunæ & morum Deus: quem in omnibus auspicem, ducem, fautorem non modo habebat cum multis, sed propitiabat colebatque cum paucis TORSTENSONIUS: parum ille quidem à profano absuturus nomine inter imagines Sveticas, nisi Regis ejusdemque magistri sui exemplum, ad signa & principia castrorum revocasset. Quod si enim, primam imperatoris laudem pietate definienti, pręsidio argumentoq; opus sit, quæ potior esse ac præsentior auctoritas potest, quam GUSTAVI illius Magni: qui in tanto dignitatis, virtutis, artis apparatu instructuque, nihil absque divina ope vel patratum sibi vel patrandum, serio & graviter prædicare, nunquam dubitavit? Ex hujus instituti disciplinâ, Deus in consilio, Deus in acie, Deus in obsidio, præsentissimum semper nomen, rebus suscipiendis formam, perficiendis copiam, obtinendis eventum non patiebatur abesse. Injuriam enim Sveticæ gloriæ putabat TORSTENSONIUS, si bellum, conspirante per omnia cœlo inceptum gestumque, imminuto divinitatis commercio, in mores sæculi degeneraret. Neque tamen ariolis & vatibus, quorum fecunda fuere, per licentiam publicæ perturbationis, tempora, auscultavit: infidum bellantibus genus, Deoque, cujus arcana citra fidem cœlestis disciplinę jactapat, adversum, ratus: quin & firmiora pie sperantibus, quam curiose divinantibus præsidia divini-

 tus

tus destinari, perpetuato consiliorum proventu, citra omnes belli offensiones, expertus. Id in animo, id in ore habuit: eo nomine grates, laudes, vota, Deo servatori, vindici, victori exsolvit. Sibi non alios de tantis rebus fructus vindicavit, quam ut patriæ, amorem; Principi, obsequium; Deo, reverentiam intelligeretur approbasse. Jactationem prosperæ militiæ, aut insolens omnino verbum nemo ex eo audivit. Incorrupta adversus ambitionem & adulationes, civilitas animi, magnitudinem famæ modestiâ tuebatur. In cetera quoque morum vitæque consuetudine, ea comitas, temperantia, lenitas, elegantia virum honestabant, ut nihil posset exactius ab eo exspectari, qui in sapientiæ doctrinis ætatem contrivit, vivendique modum ad perfectam officiorum regulam conformavit. Literarum etiam studia, quibus vacare homini inter arma educto, non contigerat, & amabat plurimum, & filiis, auctoritate, clientibus, stipendio commendabat. Erat admirationi ministris Principum, & magnarum rerum administratoribus ac transactoribus, quotiens facilem in omnia prudentiam, responsis, literis, sermonibus expediret; sicque bonitate naturæ, tanquam præsidio doctrinarum niteretur: accuratus judicio, cautus provisu, compositus colloquio, actu gravis. Aularum consilia, Principum proposita, Europæ fata, non ipso tantum ardui muneris tractatu, experientia; sed inter præmia belli, cum instrumento victoriæ, fortuna

tradiderat, atque cum eo communicârat. Igitur non deprehendebatur ſubitis, non implicabatur perplexis, non decipiebatur abſtruſis. Gratia in vultu, lepor in verbis, ſvavitas in convictu, raro prorſus ſpectaculo, huic Marti perſonam Mercurii induerant. Adeo autem non corrupit tranquillam hanc morum temperiem, valetudinis genus, quod maximis quibuſque viris omnem pæne humanitatem excutit; ut ne miniſtrorum quidem cuiquam, Heri dolores, jurgio, convitio, denique aſperiore verbo, luendi fuerint. Tale ingenium, quin inter prima orbis humani ornamenta eminere debeat, ſoli poſſunt dubitare, qui in maximâ publicæ felicitatis ignoratione verſantur: neque exempla laudis civicæ comparare didicerunt atque ratiocinari. Re militari præſtitiſſe alios, alios civitatis regendæ peritia claruiſſe, magnæ quidem, ſed uſitatæ laudis eſt. Qui vero unus idemque fortiſſimus imperator & optimus civis comperiatur, fere non niſi fatali bono profecturis ad magna ætatibus & gentibus indulgetur. Quo nomine TORSTENSONIUM Sveciæ, & Sveciam TORSTENSONIO gratulari debemus; congruentibus in præclaros viros annoſque fatis, belli paciſque gloriam luculento faſtigio conſummaturis. Ornarunt mutuæ felicitatis neceſſitudinem, divina humanaque præmia, quibus TORSTENSONIUS undique circumfluebat. Quantum enim eſt, quod de ingentibus virtutis imperatoriæ meritis, nihil fortuna deli-

 bavit,

bavit, aut ſubtraxit? quod finis principio, ſucceſſus conſilio, celeritas fato, præcipitis inſtar rotæ feſtinanti, reſpondit? Quantum eſt, quod inter fulmina Martis, inter ferrum & ignes, & infinitas mortes, incolumis ſemper evaſit, qui moriendi exemplum animumque aliis ſubjecerat? quod ne captivitatẽ quidem in vita, niſi ſemeſtrem pertulit? Jam Regum, ſine controverſia, incomparabilium indulgentia, quo plus judicii, eo plus ornamenti habet. à GUSTAVO, genium veræ laudis virtutiſque hauſerat. huic auſpicia famæ dignitatiſque, imo & incrementa, ſi de uſitatis gloriæ titulis ageretur, debebat. CHRISTINA, paternorum amplificatrix operum, auſpiciis imperiiſque ſuis glorioſe functum, ditavit opibus, evexit honoribus, cumulavit gratiis. Hujus munere, auguſti Senatus Regii conſeſſor, ante expeditionem: in expeditione, ſummâ cum poteſtate imperator: inde opimarum poſſeſſionum dominus, deniq; Comes factus eſt. Hujus invicem manum non niſi laureatis literis adiiſſe, tempora gratulationibus occupaſſe, annos ſupplicationibus impetratis illuſtraſſe, omni præconio magnificentius eſt. Hujus, regium capiti decus auſpicantis, triumphos uſurpaſſe oculis, ornaſſe officiis, inſtruxiſſe tropæis: huic liberos educaſſe; hujus alloquio, ſupremâ valetudine, reſpiraſſe, hanc reliquiſſe ſuperſtitem, primæ felicitatis modum & votorum humanorum ſummam explet. Neque à tanta claritudine publica, privatæ tenor vitæ diſſedit.

dit. Conjunx nobilitate, ingenio, virtute singulari; utriusque Filii indoles, vel adolescentiæ rudimentis, vel spe pueritiæ, illustris; Filiæ tenera itidem, sed origini cognationique suæ fidem abunde faciens ætas; haud levia in solatium & decus nomina erant. Quid affinium & amicorum necessitudines? quantâ concordia, quanta familiaritate, quanta mutui amoris svavitate pervigebant? Sola est, quæ intercedere prosperis videbatur, valetudo: cui medendæ nulla, leniendæ segnia vulgo remedia proponuntur. Verum, hæc quoque adversitas in gloriam cessit. Qui enim, inter morbi tam tenaciter urgentis perpetuas insidias molestiasque, tantas res gesserit; & præsertim fulmineam illam celeritatem, quam præcipuum Heroibus ad magna nitentibus telum divinitus attribui videmus, capere potuerit; primum in historiis exemplum TORSTENSONIUS erit. Cui, nec brevitas vitæ, ante initia senii abruptæ, fraudi esse potest. Præterquam enim, quod hoc compendio ad meliorem vivendi conditionem translatus est: etiam immortalium, quæ edidit, operum, nec patriæ, fructus; nec civibus, exemplũ; nec familiæ gloria peribit. Ipsius autem memoriæ ac nomini, quantus esse maximus potest, ingenio famæ, & victuris in ævum monumentis, honor habebitur.

INterea Vos, generosa tanti Parentis proles, Comites, GUSTAVE ADOLPHE & ANDREA, Elogium hoc ad paternum tumulum, inter suprema omnium ordinum studia officiaque, dicari finite. Titulos pollicetur ingentium meritorum, non laudationes; nec annalium munus invadit, sed justis inservit funebribus: quæ nulla re decentius, quam simplici virtutum, memoriâ, & inaffectatis civium vocibus instruuntur. Vos quoque, ô eximia pectora, post exequias, omni pietate obsequioque concelebratas, post sepulcrum prȩcipuo cultu & magnificentia adornatum, longe antiquius, vestroque, sanguine dignius, memoriæ paternæ, officium, debetis. Regenerare parentes virtutibus, æmulari meritis, hoc est demum, justa solvere. Tradita est vobis ingens nobilitas, procreatione, exemplo, disciplinâ. ad hoc onus sustinendum, omni studio & contentione decet conniti. Generosi proprium est animi, reverentiâ sanguinis ad virtutis indolem excitari: neque ullos ad laudem duces sequetur, qui bene de republica meritis majoribus ac parentibus suis, non utitur doctoribus. Quod ut rectius faciatis, attendite animum literis, invadite memorias temporum, noscite virorum domi militiæque illustrium studia & opera: ut, quanti Parentem vestrum facere debeatis, ipsa vos paulatim magnarum rerum meditatio atque comparatio doceat. Mementote præterea, quid de virtute militari, cujus præsidio patria carere,

ne-

nequit; quid de laude imperatoria, maximus ipse imperator, Parens vester senserit: quanta asseveratione verborum eos reprehenderit, qui omnem belli profectum honoremque à fortuito eventu suspendentes, huc neque adferri neque accommodari bonas artes oportere statuunt. Quam accuratis autem numerosisque officiis, boni civis munia contineantur, sæpe vobis prædictum, sæpe monstratum, paterna dicta factaque revolventes, cognoscetis. Jam, cum de LINNARTI TORSTENSONII fortitudine, prudentia, liberalitate, modestia, æquitate, ceterisque laudibus, pleræque in terris gentes, plerique magni viri, documenta sibi & adjumenta petant: quam indecorum & turpe esset, ad eos minimum inde utilitatis pervenire, quibus tantæ imitatio gloriæ, non disciplina tantum, ut ceteris, sed propiori jure, hereditas est. quam si adire cunctemini, periculum est, ne non generis modo famam, sed patriæ in summo fastigio eminentis fortunam, parum habere propitiam videamini. Id quod à vobis quidem, procul aberit: quibus jamjam fixum sedet animo immotumque, paterni décoris præceptique vestigia premere; id est, per omnem vitam adorare Deum, venerari Principem, amare patriam; corpus ad laborem, animum ad virtutem exercere. Ita non in monumentis literarum magis, quam in vestris meritis, grande TORSTENSONII nomen perennabit.

Scr. Jo. H. BOECLERUS H.R.